

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Beknopte natuurtoets zonnepark Lauwersoog

projectnummer: 502.05.50.00.00.00

Onderwerp: Beknopte natuurtoets zonnepark Lauwersoog

Datum: 15-09-2020

Inleiding

KADER

De initiatiefnemer is voornemens om een zonnepark te realiseren tussen de Kustweg en de N361 in Lauwersoog. Hiervoor wordt een ruimtelijke procedure doorlopen. Om de uitvoerbaarheid van het plan te toetsen, is een inventarisatie van natuurwaarden uitgevoerd.

Het doel hiervan is om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Naast het raadplegen van bronnen is het projectgebied ten behoeve van de natuurtoets op 3 september 2020 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren: bewolkt, circa 14°C, droog en een vrij krachtige wind.

PROJECTGEBIED EN PLANNEN

Het projectgebied betreft een terrein dat voorheen werd gebruikt als helofytenfilter. Het gebied wordt aan alle zijdes begrensd door watergangen en bos (figuur 1). Het projectgebied bestaat voornamelijk uit een acht bekkens die zijn gescheiden door dijkjes. Deze bekkens staan momenteel droog en zijn begroeid met riet, struiken en bomen. In het midden van het gebied loopt een centrale watergang in noord-zuid richting. Aan de zuidzijde van het gebied staat een oude molen van metaal. Verder is op één van de dijkjes aan de noordwestzijde een keet aanwezig die door een vogelringer wordt gebruikt als ringplek.

Het plan bestaat uit de aanleg van een zonnepark. De zonnepanelen worden op frames geplaatst op de verdiepte velden. Hierdoor komen de panelen net boven de dijkjes uit. In nattere periodes kan water onder de panelen worden opgevangen. Verder bieden de panelen schuilplaatsen en mogelijk broed- of nestplaatsen voor dieren. Voor de aanleg wordt alle vegetatie op het terrein verwijderd en wordt grond vergraven.

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

Figuur 1. Locatie van het projectgebied (rood). Bron kaartondergrond: ruimtelijkeplannen.nl

Foto's 1 en 2. Impressie van het projectgebied op 3 september 2020. Links de centrale watergang in het midden van het terrein. Rechts de rietruigtes ten noordoosten van het terrein.

Foto's 3 en 4. Links het aanzicht op de toegang tot het terrein vanuit het noorden. Rechts het aanzicht op één van de dijkjes en twee begroeide bekkens aan de noordwestzijde van het gebied.

Soortbescherming

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

Van deze laatst genoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb.

INVENTARISATIE

Uit het raadplegen van de Nationale Database Flora en Fauna ² (© NDFF 8 september 2020 12:43:03) blijkt dat binnen een straal van één tot vijf kilometer rond het projectgebied diverse beschermde dier- en plantensoorten aanwezig zijn. Het betreft vogels met jaarrond beschermde nesten, zoogdieren, dagvlinders en enkele vaatplanten.

De dijkjes in het projectgebied zijn voornamelijk begroeid met algemene gras- en plantensoorten, zoals Engels raaigras, akkerdistel, smalle weegbree, duizendblad, koninginnekruid, paardenbloem en echte kamille. In de bekkens zijn voornamelijk soorten als zwarte els, gewone vlier en riet aanwezig. Deze soorten duiden op voedselrijke tot zeer voedselrijke omstandigheden.

² Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). De NDFF is de meeste complete natuurdatabank van Nederland. De NDFF geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren en bevat uitsluitend gevalideerde gegevens.

In de centrale watergang in het projectgebied groeit kroos en de oevertvegetatie van de watergang wordt gedomineerd door algemeen voorkomende grassoorten en riet.

De beschermde plantensoorten groenknolorchis, honingorchis en stofzaad zijn bekend uit de directe omgeving van het projectgebied. Geschikt habitat voor deze soorten, zoals duinen of afgravingen met voedselarme omstandigheden, zijn in het projectgebied niet aanwezig. Gezien de terreingesteldheid en voedselrijkdom zijn deze en andere beschermde plantensoorten niet in het projectgebied te verwachten.

Aan de zuidwestzijde van het terrein is tijdens het veldbezoek een sperwer waargenomen. Hoge bomen met nesten van broedvogels met een jaarrond beschermd nest, zoals buizerd, ransuil en sperwer zijn niet aanwezig op het terrein. Geschikte broedplaatsen voor grote gele kwikstaart, zoals oevers aan snelstromend water, zijn eveneens niet aanwezig in het projectgebied. Het projectgebied zal door de inrichting mogelijk een onderdeel vormen van het foerageergebied van vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals uit de directe omgeving bekende buizerd en sperwer (NDFF). Het projectgebied is erg geschikt voor algemene soorten vogels om te broeden of als leefgebied. In de watergangen rondom het projectgebied kunnen algemene vogels, zoals wilde eend, tot broeden komen. Verder zijn rietvogels op het terrein te verwachten, zoals rietgors, rietzanger, sprinkhaanzanger en blauwborst. Nesten van deze soorten zijn alleen tijdens de broedperiode beschermd.

In de opgaande beplanting in het gebied zijn geen holtes of scheuren aanwezig die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Bebouwing met geschikte openingen die kunnen dienen als vleermuisverblijfplaats is eveneens niet aanwezig in het gebied.

Wel kan het projectgebied onderdeel vormen van het foerageergebied van soorten als gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis, die uit de directe omgeving van het projectgebied bekend zijn (NDFF). In het projectgebied zijn geen groenstroken aanwezig die een onderdeel kunnen vormen van een doorgaande structuur van opgaande beplanting, die dienst kan doen als essentiële vliegrouwe.

Het terrein vormt geschikt leefgebied voor een aantal grondgebonden zoogdiersoorten, zoals de uit de omgeving bekende soorten bosmuis en veldmuis (NDFF). Voor deze soorten geldt in de provincie Groningen een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb.

In de directe omgeving van het projectgebied is het voorkomen van de niet-vrijgestelde steenmarter, boommarter, das en otter bekend (NDFF). Geschikte nestplaatsen voor steenmarter, zoals houtstapels of takkenrillen om nesten in te bouwen zijn niet aanwezig in het projectgebied. Het projectgebied eventueel wel geschikt als foerageergebied voor steenmarter. Bomen met geschikte openingen voor boommarter zijn eveneens niet aanwezig op het terrein, en doordat geen grotere bomen aanwezig zijn is het gebied ook niet geschikt als leefgebied voor deze soort. Geschikt leefgebied voor das,

zoals kleinschalig akker- en weidelandschap met bosjes, heggen en houtwallen is niet aanwezig in het gebied. Geschikte plaatsen als verblijfplaats voor otter, zoals boomstronken en wortelstelsels of dichte struwelen en ruigtes zijn niet aanwezig in het projectgebied. Ook staan de watergangen rondom het terrein niet in verbinding met overige watergangen, waardoor het niet geschikt is als leefgebied. Verder zijn de oevers die begroeid zijn met riet en ruigtes, voornamelijk de oevers aan de buitenzijdes van het terrein, geschikt als leefgebied voor waterspitsmuis. Deze soort is bekend in de omgeving van het projectgebied volgens de verspreidingsatlas, zoals wordt beschreven door de zoogdiervernieuwing.

De centrale watergang vormt geschikt biotoop voor enkele algemene amfibieënsoorten, zoals gewone pad en bruine kikker (NDFF). Voor deze soorten geldt in de provincie Groningen een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb. Uit de omgeving van het projectgebied zijn geen niet-vrijgestelde amfibieën bekend (NDFF). Het voorkomen van niet-vrijgestelde soorten is door het ontbreken van geschikt biotoop en/of waarnemingen uit de omgeving niet te verwachten in het projectgebied.

Geschikt leefgebied voor de uit de omgeving bekende grote vos en grote weerschijnvlinder (NDFF), zoals loofbossen en bosranden met boswilg en iep, is niet aanwezig in het projectgebied. Deze en andere beschermde soorten ongewervelden zijn gezien de terreingesteldheid niet in het projectgebied te verwachten.

Overige beschermde soorten uit de soortgroepen vissen en reptielen zijn in de directe omgeving niet bekend (NDFF). Het projectgebied biedt deze soortgroepen ook geen geschikt leefgebied. Gezien dit gegeven kan de aanwezigheid van beschermde vissen, reptielen en ongewervelden worden uitgesloten.

TOETSING

Als gevolg van de kap van de bomen op het terrein voor de aanleg van het zonnepark gaan geen jaar rond beschermde nesten verloren. Bij uitvoering van het plan verandert het projectgebied als foerageergebied voor vogels met jaar rond beschermde nesten, zoals buizerd en sperwer, maar zal in de nieuwe situatie niet geheel ongeschikt worden. Bovendien is in de directe omgeving van het projectgebied in ruime mate alternatief en deels hoogwaardiger foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op vogels met jaar rond beschermde nesten treden niet op.

Indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, kunnen in gebruik zijnde nesten van algemene vogelsoorten worden verstoord of vernietigd. Dit is bij wet verboden. Vernietiging of verstoring van in gebruik zijnde nestplaatsen kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering

ring van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen ongeveer van 15 maart tot 15 juli duurt.

Als gevolg van de plannen gaan geen vleermuisverblijfplaatsen verloren. Het projectgebied zal naar verwachting na de aanleg van het zonnepark niet ongeschikt worden voor de te verwachten vleermuissoorten die rondom en boven het terrein foerageren. Bovendien is in de directe omgeving van het projectgebied in ruime mate alternatief foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op het foerageergebied van vleermuizen treden niet op.

Mogelijk gaan verblijfplaatsen van waterspitsmuis verloren als gevolg van de werkzaamheden aan de oevers op het terrein. Nader onderzoek naar de aanwezigheid van waterspitsmuis op het terrein is nodig. Op basis van dit onderzoek wordt bepaald of een ontheffing voor de Wet natuurbescherming nodig is. Er gaan geen verblijfplaatsen van andere niet-vrijgesteld zoogdiersoorten verloren. Bij uitvoering van het plan verandert het projectgebied als foerageergebied voor steenmarter, maar zal in de nieuwe situatie niet geheel ongeschikt worden. Bovendien is in de directe omgeving van het projectgebied in ruime mate alternatief en deels hoogwaardiger foerageergebied aanwezig. Een negatief effect op steenmarter treedt niet op.

Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen enkele verblijfplaatsen van algemene zoogdiersoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Groningen. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wnb.

Gebiedsbescherming

Voor onderhavig projectgebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wnb en de provinciale structuurvisie en verordening.

WET NATUURBESCHERMING

In de Wnb is de bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

NATUURNETWERK NEDERLAND

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN - voormalige Ecologische Hoofdstructuur) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het natuurbeleid. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing, ontwikkeling en bescherming van het NNN. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van het NNN is voor de provincie Groningen uitgewerkt in de Provinciale Omgevingsvisie 2019 en de Omgevingsverordening provincie Groningen 2019. Van belang is dat de provincie geen externe werking kent voor het NNN.

NATUUR BUITEN HET NNN

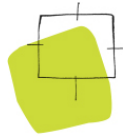
Vanuit het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid wordt verder buiten de NNN-gebieden bij ruimtelijke plannen specifiek ingezet op de bescherming van bestaande bos- en natuurgebieden en weidevogel- en akkervogelleefgebieden.

INVENTARISATIE

In het kader van de Wnb beschermde gebieden liggen op geringe afstand van het projectgebied. Het meest nabijgelegen beschermde gebied betreft het Natura 2000-gebied 'Waddenzee' dat gelegen is op een afstand van circa 200 meter ten noorden van het projectgebied. Het meest nabijgelegen NNN-gebied ligt op circa 100 meter ten zuiden van het projectgebied. Het projectgebied wordt volledig omgeven door een gebied dat is aangewezen als Natuur buiten NNN. Het dichtstbijzijnde akkervogelleefgebied ligt op circa 4,3 kilometer ten zuidoosten van het projectgebied.

TOETSING

Gezien de aard van de ontwikkeling en de inrichting van het gebied tussen het projectgebied en het meest nabij gelegen Natura 2000-gebied, met veel opgaande beplanting, een weg en een dijk, kan een toename van verstoring door geluid, verlichting of optische verstoring worden uitgesloten. Over deze afstand kan echter in potentie wel sprake zijn van een toename van stikstofdepositie op Natura

2000- gebieden. Daarom dient een AERIUS-berekening te worden gemaakt waaruit blijkt of tijdens de aanleg- en gebruiksfase al dan niet sprake is van stikstofdepositie boven 0.00 mol N/ha/jaar in stikstofgevoelige habitattypen van Natura 2000-gebieden.

Het NNN in Groningen kent geen externe werking. Met de uitvoering van de plannen gaat geen NNN verloren, waardoor negatieve effecten hierop kunnen worden uitgesloten. Weide- en akkervogelleefgebieden zullen eveneens geen verstoring ondergaan, gezien de grote afstand tot het projectgebied.

Conclusie

Voor een toetsing aan de soortenbescherming van de Wnb is op basis van het uitgevoerde veldbezoek (d.d. 5 augustus 2020) en het raadplegen van bronnen, gelet op de aard van het plan, een nog onvoldoende beeld van de natuurwaarden ontstaan. Nader onderzoek naar waterspitsmuis op het terrein is nodig. Op basis van de resultaten van dit onderzoek wordt bepaald of een ontheffing van de Wnb nodig is. Daarnaast dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels.

Negatieve effecten ten aanzien van in het kader van de Wnb beschermde Natura 2000-gebieden kunnen op treden. Een aeries-berekening moet uitwijzen of de stikstofdepositie al dan niet boven de 0.00 mol N/ha/ja uitkomt Het plan is niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.